

Filierea Romană

- formare spirituală, călăuzire spirituală, ghizi de conștiințe -

8 februarie 2004

Gili Cârstea

Decenii la rând avertizarea din partea unor bărbați din mijlocul nostru că solia foarte prețioasă din partea Domnului nu este luată în seamă, a trecut pe lângă urechile surde ale îngerului bisericii. Decenii la rând, Laodicea a fost rugată să primească neprihănirea lui Hristos ca soluție la goliciunea ei. Tot decenii la rând, îngerul bisericii a negat cu vehemență că el ar avea vreo problemă, sau că solia care i se propune ar fi cu adevărat o soluție.

Recent, rețeaua oficială de știri de la Conferința Generală, ANN (Adventist News Network) ne informează că, în urma unui studiu realizat în 2002, s-a constatat că, „deși înțelegerea doctrinală este la nivel înalt, există câteva domenii care produc îngrijorare, printre care studiul zilnic și rugăciunea, lucrarea misionară în societate și participarea la viața comunității.” [1]

ANN continuă să ne spună că „aceste îngrijorări pot fi legate de felul în care biserica a reușit să se preocupe de domeniul formării spirituale.”

Formare spirituală? Despre ce este vorba aici?

Voluminosul material din ANN este intitulat „Biserica, comunitățile, se îndreaptă tot mai mult către formarea spirituală” (spiritual formation). Și continuă:

„Formarea spirituală este un subiect abordat tot mai des de mulți pastori și conducători într-un număr tot mai mare de denominațiuni creștine. Nu mai este suficient să cunoaștem doctrine și fapte – în societatea tensionată de astăzi, oamenii caută ceva mai profund și semnificativ, ceva care să aibă pondere în vârtejul vieții.”

La aceste realități, Biserica A.Z.Ș. a fost trezită de concluziile generate de un studiu și un sondaj din 2002, spune ANN.

Ar trebui să fie un moment de bucurie faptul că, la nivelul superior al bisericii, se recunoaște lipsa unei vieți spirituale autentice în alergarea disperată după educație înaltă și realizare în mediul academic adventist. Cunoașterea doctrinelor și a faptelor biblice nu garantează dezvoltarea spirituală a cuiva. Acest lucru este făcut clar în buletin. În fața unei asemenea recunoașteri tranșante, oricine s-ar fi așteptat la mărturisiri și pocăință din partea celor care au condus destinele

bisericii până acum. Cel puțin, am fi așteptat o întoarcere din toată inima la proiectul divin care a făcut din noi un popor și ne-a lansat pe scena internațională. Am fi așteptat o întoarcere a privirilor spre Cel pe care L-am străpuns. Am fi așteptat ca preoții Domnului să plângă „între tindă și altar” [2] goliciunea spirituală și sunetul de tinichea al educației adventiste.

Dar acest lucru nu se întâmplă. A fost găsită o soluție spectaculoasă și surprinzătoare pentru remedierea situației: Formarea spirituală.

Nu ați auzit încă despre „formare spirituală,” „călăuzire spirituală,” „mentori de conștiințe”? De acum încolo veți auzi tot mai des. Buletinul continuă:

„Astăzi acest subiect capătă o atenție serioasă în instituțiile adventiste, ca și în comunitățile locale... ‚Formarea spirituală’ nu este un concept nou, ‚mulți protestanți sunt în aceeași barcă – îl redescoperim împreună,’ spune dr. Jon Dybdahl, președinte la Walla Walla College. ‚Și,’ adaugă el, ‚Biserica Adventistă are o lucrare de făcut.’”

Dacă „formarea spirituală” capătă o atenție serioasă în mediul academic adventist, ar fi potrivit să aruncăm o privire asupra acestei practici, pe care liderii noștri au găsit-o potrivită pentru ridicarea nivelului spiritual al bisericii. Acest lucru este imperios, mai ales deoarece metoda este „redescoperită” la pas cu lumea protestantă, iar nouă ni se spune că avem de lucru în această direcție, navigând „în aceeași barcă” spre implementarea ei.

Ce este „spiritual formation”?

Formarea spirituală este văzută a fi ansamblul de acțiuni care trebuie să se întreprindă pentru ca spiritul omului să ajungă într-o armonie mai strânsă cu divinitatea. Aici sunt cuprinse meditația, rugăciunea, așteptarea tăcută, descoperirea lucrării Duhului în inimă, aplicarea călăuzirii Duhului în activitatea zilnică a vieții. Acestea toate, însă, nu dau rezultate dacă sunt făcute de credincios individual, după cum crede acesta că este necesar. El are nevoie de cineva cu pregătire spirituală și teologică superioară, care să-l conducă, să-l călăuzească, în această explorare interioară. Din această cauză, lucrarea în sine este explicată mai ales prin metoda de realizare a ei, care se numește „călăuzire spirituală” (spiritual direction).

Să vedem în continuare cât de veche este această practică spirituală care „nu este un concept nou,” așa cum spun savanții noștri adventiști, dar care este redescoperit și promovat ca soluție la goliciunea spirituală a bisericii.

Mai întâi, câteva cuvinte despre definiții. Un articol din Christianity Today spune: „Călăuzirea spirituală este legătura de bună voie dintre o persoană care caută să se dezvolte în experiența creștină și un călăuzitor. Acesta din urmă nu este consilier, sau terapeut. Călăuzitorul este un creștin matur, care îl ajută pe cel călăuzit să discernă ceea ce spune și face Duhul Sfânt, și să acționeze conform acestei înțelegeri, apropiindu-se tot mai mult de Dumnezeu în Hristos.” [3] Articolul continuă cu informații despre origini:

„John Cassian este primul care a specificat reguli pentru călăuzirea spirituală. Influențat de asceții egipteni din deșert, Cassian a introdus în mănăstiri un sistem de călăuzire prin mentori. El a pus pe fiecare novice sub supravegherea unui călugăr mai bătrân, și a avertizat că trebuie avută mare grijă în alegerea călăuzitorilor spirituali... Așa cum este practică astăzi, mai ales în Biserica Romano-catolică, călăuzirea spirituală îi datorează toată onoarea lui Ignatius de Loyola (1491-1556), fondatorul Societății lui Isus (Iezuiții). Loyola a încurajat practicarea izolării individuale sau de grup. Participanții practicau așa numitele ‚exerciții spirituale’ într-un program de patru săptămâni (care au fost mai apoi lungite sau scurtate pentru a se potrivi diferitelor situații) ...Loyola preconiza ca acestea să se facă sub călăuzirea unui mentor care este ‚prudent, discret, rezervat și amabil.’”

La subiectul „călăuzire spirituală,” iată ce spune Enciclopedia Catolică:

„În sensul tehnic al cuvântului, călăuzirea spirituală este funcția preoției sacre prin care Biserica îndrumă pe credincioși spre atingerea fericirii veșnice... Ea exercită această funcție și prin predicarea publică, prin cuvântul scris sau vorbit, prin călăuzire individuală a sufletelor, după nevoile lor personale; dar prin termenul „călăuzire spirituală” se înțelege mai ales călăuzirea personală. Biserica cere tuturor membrilor ei adulți să se supună unei asemenea călăuziri private, prin sacramentul spovedaniei. Biserica a împuternicit pe preoții ei cu taina confesionalului, nu doar ca ei să administreze judecata, absolvind sau reținând păcatele mărturisite, ci și pentru ca ei să acționeze ca directori de conștiințe. În această ultimă capacitate, ei trebuie să învețe pe cel călăuzit despre datoriile lui, să arate greșeala sau pericolul din comportamentul lui și să sugereze măsuri potrivite pentru corectare sau ameliorare. Călăuzitul, de partea lui, trebuie să se supună acestei călăuziri...” [4]

Un alt autor, aplaudat și citat ca autoritate în materie, este Hovard A. Addison. Rabin și lider spiritual al unei mari comunități, el a primit regulat călăuzire spirituală de la surorile unui ordin romano-catolic în ultimii șase ani. Cartea lui, „Show Me Your Way” („Arată-mi calea Ta”) prezintă cititorilor valorile călăuzirii spirituale și, mai ales, dinamica interconfesională a călăuzirii spirituale, arătând că putem obține inspirație din alte credințe, fără să o părăsim pe a noastră. Addison consideră călăuzirea spirituală interconfesională ca fiind viitorul religiei și al spiritualității. Cartea lui este recomandată ca fiind o „introducere fascinantă într-o practică spirituală străveche pentru noi, care căutăm impulsuri spirituale proaspete. Popoare de toate credințele, chiar și cei care nu sunt implicați în vreo activitate religioasă, descoperă călăuzirea spirituală... Călăuzirea spirituală este un mod distinct de relație pentru stimularea creșterii spirituale. Iar popularitatea ei subită a dus la un fenomen unic, modern și accesibil: călăuzire spirituală interdenominațională.” Addison prezintă exemple personale din viața oamenilor dintr-un spectru larg de tradiții religioase și spirituale spre a arăta cum putem găsi călăuzire și inspirație la oameni de alte credințe „fără să o părăsim pe a noastră.” Această carte este considerată a fi lectură obligatorie pentru cei care au descoperit

această nouă frontieră. Călăuzirea spirituală interconfesională este considerată a fi noul val al viitorului.

Universitățile creștine au toate cursuri de formare spirituală și au luat ființă unele instituții doar pentru educarea călăuzitorilor spirituali, cum este „Shalem Institute for Spiritual Formation.” Acest nou concept vechi a devenit cea mai la modă disciplină din învățământul universitar. ANN ține să ne liniștească, spunând că: „...Biserica nu are un program educațional acreditat pentru formare spirituală la nici una dintre școlile ei de teologie.” Acesta este un adevăr înșelător. Se poate ca programul educațional de formare spirituală să nu fie acreditat, dar el funcționează bine-sănătos cel puțin la una dintre școlile noastre. [5] Pacific Union College oferă cursuri de formare spirituală și de călăuzire spirituală, iar pe situl lor subiectul este la loc de cinste. Ei încearcă și o definiție, destul de aproape de realitate:

„Călăuzirea spirituală este procesul delicat de a avea pe cineva care să te ajute să descoperi ce face Dumnezeu în viața ta, și care este voia lui Dumnezeu pentru tine. Capelanul Dunn este un Călăuzitor Spiritual profesionist. De asemenea, mulți profesori și administratori sunt dispuși să asculte întrebările și temerile tale spirituale. Vorbește cu cineva despre experiența ta cu Dumnezeu.” Facultatea mai anunță studenții că le sunt oferite „oportunități oficiale și neoficiale pentru călăuzire spirituală și mentoring” de către profesori și administratori.

Dar cel mai edificator caz este cel al lui Derek J. Morris, profesor de omiletică și teologie pastorală la Southern College, Collegedale, Tennessee. El a scris o lucrare, „Spiritual Formation in Ministry” (Formarea spirituală în pastorație), în care prezintă cu entuziasm efectele benefice ale călăuzirii spirituale pentru maturizare religioasă. Vom cita câteva paragrafe din această lucrare de-a dreptul tulburătoare, pentru a clarifica implicarea teologilor adventiști în această „nouă frontieră” a spiritualității universale.

Morris încearcă și el o definiție, deplin conștient că subiectul este foarte puțin cunoscut în mediul adventist:

„Definiția mea preferată pentru ‚călăuzire spirituală’ este astfel: Ajutorul pe care un creștin îl oferă altuia, care încurajează persoana respectivă să acorde atenție comunicării venite din partea lui Dumnezeu, să răspundă personal acestui Dumnezeu comunicativ, să crească în intimitate cu Dumnezeu și să practice implicațiile acestei relații. Călăuzirea spirituală se poate desfășura de o manieră întrupată (expresia este „incarnational setting” – [6]), trăită în viața prietenului spiritual, sau într-un cadru interpersonal, în care călăuzirea și conștientizarea sunt împărțite între două sau mai multe persoane.”

Autorul identifică originea acestei practici:

„Cea mai mare parte a erei creștine, această practică spirituală a fost apanajul exclusiv al catolicismului, mai ales în mediul monahal și în Societatea lui Isus. Recent, o redeşeptare a interesului pentru călăuzirea spirituală ca resursă pentru dezvoltare personală s-a produs în catolicism, ca și în protestantism. Un

susținător protestant înfocat al călăuzirii spirituale este Tilden Edwards, director la Shalem Institute for Spiritual Formation, în Washington, D.C. Atunci când mi-am început, cu rugăciune, căutarea după un prieten spiritual, am dat peste o lucrare semnificativă a lui Edwards, numită *Spiritual Friend: Reclaiming the Gift of Spiritual Direction*. Recomand cu tărie această carte ca o resursă valoroasă. Aici, pentru prima oară, am prins o scânteie a valorii deosebite pe care o are călăuzirea spirituală ca mijloc de hrănire a vieții spirituale” (pag. 6-7).

Și continuă:

„Am sunat la institutul Shalem, și i-am spus dr. Gerald May că sunt pastor, interesat de practica călăuzirii spirituale. Răspunsul lui a fost foarte favorabil. S-a oferit să-mi trimită o listă cu numele unor persoane din zona mea care au absolvit sau sunt în curs de a termina un program de călăuzire spirituală. El a sugerat să aleg un prieten spiritual cu care mă potrivesc, și să caut călăuzirea Duhului Sfânt pentru acest plan.” [7]

De pe lista primită, fratele nostru profesor și-a ales mentorul potrivit, pe Barry Young, absolvent în călăuzire spirituală al unei facultăți iezuite, *Duquesne Institute of Formative Spirituality*, Pittsburgh, PA. Acesta, după spusele lui Morris, este călăuzitorul spiritual a peste șaptezeci de persoane, implicate, într-un fel sau altul, în lucrarea de pastorație. Iar literatura de specialitate folosită în domeniu este cu preponderență din autori catolici.

Buletinul ANN citează o mulțime de autorități adventiste care se întrec să laude noua soluție pentru salvarea spirituală a bisericii: Dr. Jon Dybdahl, președinte la *Walla Walla College*, pastor Martin Feldbush, director asociat al *Adventist Chaplaincy Ministries*, Dr. Jane Thayer, profesor asistent, *Religious Education* și coordonator al *Religious Education Program* de la *Andrews University*, Nikolaus Satelmajer, de la *Asociația Pastorală*, responsabil cu educația continuă pentru corpul pastoral, Dr. Roger Dudley, profesor emerit, *Christian Ministry*, și director la *Institute of Church Ministry* de la *Andrews University Theological Seminary* (coordonator al scrutinului din 2002).

Deși limbajul din Buletin este destul de periat spre a nu deranja audiența atât de diversă a bisericii globale, totuși expresiile folosite nu pot masca direcția clară pe care Conferința Generală o indică spre formare spirituală. Cuvinte precum rugăciune, meditație, slujire, pot liniști pe mulți dintre membri, care nu au auzit despre noul curent, dar dacă la așa ceva se gândește Buletinul, atunci efortul este un exercițiu de inutilitate, căci toate acestea biserica le-a făcut până acum de când a apărut pe scenă. Ce se preconizează astăzi nu este altceva decât o întoarcere la ceea ce pe vremuri s-au numit “exerciții spirituale,” o tehnică de subordonare intelectuală și spirituală în fața unei ierarhii clericale. Călăuzirea spirituală este cea mai eficientă metodă de a păstra unitatea în biserică, un șir nesfârșit de supuși care controlează alți supuși.

Călăuzirea spirituală este deschisă pentru oricine, dar ea vizează mai ales corpul pastoral și îndeosebi comunitatea academică denominațională. Un program

special oferit de Vancouver School of Theology este prezentat astfel: “Trăim o vreme de schimbări foarte rapide. La nivel local, național și global, suntem chemați către o reînnoire în spirit și adevăr. În asemenea momente, este esențial să ne îndreptăm către călăuzirea spirituală, calea prin care suntem hrăniți în Duhul, și prin care ne angajăm în practica spirituală. Încă din 1988, programul Pacific Jubilee a oferit laicilor și clericilor oportunitatea de a-și dezvolta capacitățile pastorale. Sădit în tradiția creștină, acest program contemplativ și ecumenic a servit sute de participanți din 12 denominațiuni creștine, pe lângă mulți alți membri ai tradițiilor iudaice, nativ-americane și unitariene.” [8]

Programe asemănătoare vor servi pe tot mai mulți dintre teologii, pastorii și administratorii noștri, acum, când CG a dat undă verde proiectului. Pe acest drum, nu este departe ziua când corpul nostru pastoral va socoti ca o virtute supremă ascultarea, în intimitatea cămăruței de taină, a melodioasei și suavei expresii ego te absolvo, ieșind de pe buzele înțelepte ale călăuzitorului spiritual.

Ba poate mai mult, nu este departe ziua când acești călăuzitori spirituali vor introduce clasa conducătoare a rămășiței în compania duhurilor superioare responsabile de salvarea Planetei Pământ. Iar noi ne întrebam cu stupoare cum a fost posibil ca mai marii lui Israel din vremea lui Ezechiel să ajungă la asemenea depărtări uluitoare de la adevăr. Poate ar fi înțelept din partea noastră să nu lăsăm lucrurile să ajungă atât de departe, încât să fie nevoie ca pietrele să strige “I-Cabod, I-Cabod.”

[1] vezi buletinul ANN din 3 februarie, pe situl CG la www.adventist.org

[2] Ioel 2,17

[3] vezi Christianity Today, articol de Chris Armstrong și Steven Gertz la <http://www.christianitytoday.com/ct/2003/117/51.0.html>

[4] vezi <http://www.newadvent.org/cathen/05024a.htm>

[5] vezi link-ul pentru info despre Pacific Union College la <http://www.puc.edu/Departments/Chaplain/>

[spiritualformation/spiritual_direction.shtml](http://www.puc.edu/Departments/Chaplain/spiritualformation/spiritual_direction.shtml)

[6] Expresia “incarnational setting” este folosită pentru a descrie o experiență spirituală prin care Hristos vine și locuiește în tine pe măsură ce devii cooperant și sensibil la sugestiile călăuzitorului tău spiritual.

[7] Acest profesor are un MD la Andrews University și, după cunoștințele noastre, nu a avut nici o problemă cu statutul lui la colegiul unde și-a prezentat concepțiile despre călăuzire spirituală.

[8] vezi www.vst.edu (dacă veți căuta pe internet expresii ca “spiritual formation” sau “spiritual direction,” veți putea constata extinderea fenomenală a acestor practici, la care au ajuns să tânjească teologii noștri.)

Iată aici o parte din buletinul ANN din 3 februarie 2004:

Adventist News Network Feature: Church, Congregations Increase Focus on "Spiritual Formation"

February 3, 2004, Silver Spring, Maryland, United States

Spiritual formation is a topic being raised by many pastors and church leaders in a growing number of Christian denominations. It's no longer enough to just know doctrine and facts--in today's hectic society people are searching for something deeper and more meaningful, something that makes sense in their whirlwind lives.

Spiritual formation is not a new idea or concept, and "a lot of Protestants are in the same boat--we are rediscovering it," says Dr. Jon Dybdahl, president of Walla Walla College, an Adventist institution in Washington State. And, he adds, the Adventist Church has some work to do.

"Traditionally the Adventist Church has emphasized intellectual truth and accepting certain facts and ideas about God," Dybdahl says. "At least in many places it has not talked so much about the importance of directly experiencing God. The difference is between knowing about God and knowing God. Sometimes what we teach people is knowing about God ... That's part of the nature of things. It's much easier to communicate a fact than it is to wield people to experience."

Spiritual formation takes on several forms: "There are disciplines of devotion, meditation, prayer, listening and so on," Feldbush explains. "It's a discipline which can be heeded through the assistance of a person who is trained in helping people grow in these ways." But, he says, it's mostly "growing more and more tuned to God's movement in my life here and now." And, he says, spiritual formation is not something that happens overnight.

The Adventist world church created the International Board of Ministerial and Theological Education (IBMTE) in September 2001, designed to provide overall guidance and standards to the professional training of pastors, evangelists, theologians, teachers, chaplains and other denominational employees involved in ministerial and religious formation, or spiritual formation, in each of the church's 13 regions around the world.
